

nespodobno in gerdo bi bilo, ko bi berač, kadar gre koga milošne prosit, iskal prevzetno napraviti se. Tudi mi vsi smo pred Bogom berači, ki hodimo v cerkev prosit ga potrebnih dobrot; toraj bi bila prevzetna noša tudi za nas vse smešna, nespodobna in gerda oprava. Nič pa ni bolj nepristojnega in neumnega, kakor v prevzetnem oblačilu iti k zakramentu sv. pokore in sv. obhajila — v ošabnosti, tančici, židi prav omreženi in v šopirnem oblačilu grehe svoje objokovati in obžalovati in k kralju naj ponižnišemu bližati se. V takem stanu smo pač bolj pripravi njegov serd na se klicati, kakor pa milost njegovo si sprositi in pridobiti. Saj pravi sv. evangeli: „Kdor se povikšuje, bo ponižan“.

Dosti izrekov sv. pisma stare in nove zaveze, nauk sv. aposteljnov in drugih svetih učencikov nam obilno spričuje, kako zoperna pred Bogom in kolike kazni vredna je prevzetnost notranja in vnanja. Ne najdeš ga nobenega svetega učenika, kateri bi ti napuh ali nečimernost poterdil. Jezus sam, vsega-mogočni, neskončno modri in sveti Bog, se je tolikanj ponižal, zato pa tudi samega sebe v zgled ponižnosti postavil rekoč: „Učite se od mene, ker ja z sem krotak in iz serca ponižen“. Le ponižnost dá vrednost in ceno vsim drugim čednostim; brez ponižnosti tudi druga čednost nobena nič ne velja. Le ponižnost človeka v resnici prikupi Bogu in ljudem. Le ponižnost notranja in vnanja mu vse potrebne gnade pri Bogu nakloni. Prav lepo pravi sv. Avguštin: Glejte velik čudež, gospod je visok: če se vzdiguješ, beži od tebe; če se ponižuješ, se poniža do tebe. — Da se napuha toliko gotovše obvarješ in se prav v ponižnosti ohraniš, premišluj zlasti kratke pa tehtne besede, klere je Bog, pravični sodnik, sam nad človekom izgovoril: „Spomni se človek, da si prah in da se boš v prah zopet povernil“.

Iz zgodovine keršanske ljudske šole.

(Dalje.)

Vse kar je Kumerdaj navedel, da bi dokazal, kako potreba je ljudstvo boljše podučevati, overgel je Jabacin. Rekel je, da tisti, ki zna brati in pisati, zavoljo tega verskih in natornih reči ne bo bolje razumel, pa tudi ne bo pridnejši v

kmetovanji. Ukazi gosposkini se ljudem veliko hitreje oznanijo, kakor pa, če bi brati znali, namreč iz prižnice po duhovnih, v mestih se jim bobna, zemljiške gosposke in sodnije pa povedó to ljudem ob praznikih in nedeljih po službi božji; kar pa revšino zadeva, je pa to znamenje previdnosti božje, državi in veri na korist, večkrat pa nasledek lenobe, in pa posebno neizvedljivo božje obiskanje; zgledi na Bavarskem in Pemskem kažejo, da so tam vse drugi vzroki, kakor nevednost v branji in pisanji, da te dežele, ki so bile nekđaj tako srečne, sedaj pomanjkanje terpé.

V drugem delu svojega sestavka je pa dekan vse, kar je bil popred izpeljal, overgel in z ravno tako zgovornostjo nasprotno od tega dokazal, kar je bil poprej terdil. Pustimo učnega gospoda, da nekoliko časa sam govori, in potlej mu bomo pa v besedo segali.

„Zdí se mi, da se bo eden ali drugi duhovnih gospodov nad tem spodtikal, kar sem govoril zastran vere, pa pametno govoriti, zakaj bi vendar premišljevali in bi kmečkim ljudem temeljito ne razlagali resnic katoliške vere? ali čemo vernim kristijanom nižjega stanu skrivnosti sv. vere tako prikrivati, kakor so storili nekđaj neverni Egipčani in druge ljudstva? Se vé, da je tudi meni znano, kar so modri učili, da je narava zlato in srebro v zemljo zakopala, in da so tudi oni svoje nauke skrivali in zagrinjali. V pomenljive izreke in uganjke in v skrivne števila, ktere prosti človek ne razumé, tudi učenci Pitagora in Hipokrata, morali so priseči, da svojih naukov ne bodo nikomu razodeli. Ali dalječ proč s tako modrostjo, ki ni nič drugega, kakor skrit napuh, s katerim so se hotli razločevati od prostega ljudstva in prikrivati z njimi ostudnost svoje vere, ktero so dobro razumeli. Naša sv. vera se povsod sme očitno pokazati, povsod vsa razodeti; zakaj bi ljudstvu po deželi to prikrivali, po katerem bi Boga bolje spoznavali! kaj mar Bogu slepa pobožnost bolje dopada, kakor razsvetljena v duhu in resnici? ali ne razsvetljuje svitlo solnce temnih dolin, dasiravno malo pozneje, ravno tako, kakor visoke hribe? ali ne sveti ravno tako na nizko germovje, kakor na visoke cedre?“

Potem pa dokazuje iz Ovidjevih pisem, da vednosti niso škodljive *), pa škodljive postanejo, ako se napčno rabijo; in potem naznanuje svoj nasvet, ki je v kratkem taki le :

*) Če je več šol, slabéjše je ljudstvo, govori ljudstvo, kar je ravno tako resnišno, kakor tisto, da ljudstvo nemara za svoj jezik.

„V vsaki fari, kjer je sposoben učenik, naj župnik odbere nekaj dečkov od 9 — 15 let, ki imajo veselje do učenja, in naj jih ob nedeljnih in praznikih ali drugikrat, kadar ni silnega dela, v branji vadi; ravno tako bi tudi mogli kaplani po deželi mladenče, kateri jim strežejo, v branji podučevati. Če se tako v vsaki fari le 6 otrok brati nauči, je že to samo na Dolenskem v enem letu 360, in tako bi se vednost čedalje bolj razširjala, posebno če bi starši ali gospodarji pridnejše otroke kaj obdarovali.“

Toda na Dunaji niso bili pri volji, poslušati moder (?) nasvet zgovornega gospoda, ampak cesarica je ukazala, da naj se tudi na Kranjskem, kakor drugod, vstanovi normalna ali zgljedna šola; naj se vpelje šolska komisija (Schulcommission), tudi naj se vstanovi šolski zavod (Schulfond), in naj se zastran njega kaj nasvetuje; od začetka hoče cesarica 1000 — 1500 gl. posoditi; vodja ljubljanske šole naj bo Blaž Kumerdaj, ker je posebno modro svetoval v šolskih preuredbah, poprej pa naj pride na Dunaj glavno šolo pogledat. (Dalje prih.)

Praktična slovensko - nemška gramatika.

(Dalje.)

Vaje nemško-slovenske

očividno pojasnujejo vodila navedene pod št. B. „Opombe“, in pojasnujejo zgledi pod čerko *a* imena moškega spola v edinem številu; pod čerko *b*. imena žens. v ed. številu; in pod čerko *c*. imena vseh 3 spolov v množ. številu; zgledi pod št. 2. pa kažejo, kako se sklanjajo osebne imena v 4. sklonu ed. in množ. št.

Učitelju, navajenemu stare nemške slovnice (deutsche Sprachlehre), zdelo se bo čudno, zakaj da se ne ločujejo imena v sklanjave (Abänderungsarten), kojih smo nekdanj čvetero imeli; poglavitno vodilo je pa bilo: aus dem Ausgange der 1. Endung in der vielfachen Zahl erkennt man i. t. d. Ali pomisliti je treba

1., da nemška slovnica tudi sedaj ne loči 4 sklanjav, ampak našteva le imena, ki se sklanjajo po krepkem in po šibkem načinu, in v tiste, ki se sklanjajo v ed. št. po krepkem, v množ. št. po šibkem načinu. Tedaj tudi naša gramatika ne more imeti 4 sklanjav.

2. Zvesta si sintetične poti, (ktera iz posameznih delov